

Utsjoen kunnan lausunto: Lapin hyvinvointialue Lapha/15707/2025

Utsjoen kunta edellyttää, että ennen päätöksiä

- laaditaan perustellut ja läpinäkyvät laskelmat säästöjen ja kustannusvaikutusten arvioimiseksi,
- tehdään ihmisoikeus- ja yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi, joka kattaa potilasturvallisuuden ja saamelaisväestön oikeudet, sekä
- turvataan riittävät resurssit ensihoidon, kriisivalmiuden ja saamenkielisten palvelujen varmistamiseksi.

Utsjoen kunta kiittää mahdollisuudesta lausua Lapin hyvinvointialueen kaavailemasta sosiaali- ja terveyspalvelujen palveluverkon muutoksia koskevasta suunnitelmasta. Kunta ymmärtää valtiovarainministeriön asettaman arviointimenettelyn reunaehdot, mutta muistuttaa, että palveluverkkoon tehtävät muutokset on toteutettava ensisijaisesti potilasturvallisuus ja alueiden yhdenvertaisuus taaten (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021).

Samassa sote-järjestämislaissa edellytetään lisäksi, että hyvinvointialueiden on päätöksenteossaan otettava huomioon päätösten arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Tässä yhteydessä on tärkeää huomioida Utsjoen erityisasema kuntana, jossa väestöstä on suhteellisesti eniten saamelaisia. Palveluverkkoon tehtävät muutokset on siksi arvioitava myös yhdenvertaisuuden sekä kulttuuristen, kielellisten ja terveyteen liittyvien perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen näkökulmasta. Lisäksi kunta painottaa, että vaikutukset on arvioitava myös vammaisten henkilöiden palvelujen saavutettavuuden näkökulmasta.

Ivalon yöpäivystyksen lakkauttaminen

Välitön vaikutus: potilasturvallisuuden vaarantuminen – konkreettisia esimerkkejä

Ivalon ympärivuorokautisen päivystyksen mahdollinen lakkauttaminen ja korvaaminen kiirevastaanotolla on Utsjoen kunnan näkökulmasta erittäin huolestuttavaa. Päivystys on ollut elintärkeä paitsi Utsjoen ja Inarin kuntalaisille myös laajalle pohjoisen alueelle, jossa välimatkat ovat poikkeuksellisen pitkiä ja olosuhteet usein haastavia. Päivystyksen lakkauttamisella olisi sekä vakavia välittömiä että laajakantoisia pitkäaikaisia vaikutuksia potilasturvallisuuteen, ihmisten turvallisuuteen yleensä, kuntalaisten oikeuteen saada palveluja sekä varautumiseen ja huoltovarmuuteen.

Jatkossa matka Utsjoelta yöaikaan tarvittavaan päivystykseen voisi tarkoittaa 500 kilometrin matkaa. Käytännössä, jos henkilö saa Nuorgamissa tikkausta vaativan haavan iltapäivällä klo 15, hänen on suunnattava suoraan Rovaniemelle, koska Ivalossa ei olisi päivystystä klo 18 jälkeen. Ajokilometrejä kertyy edestakaisin noin tuhat. Utsjoella on tällä hetkellä vain yksi ambulanssi, ja sen ollessa ajossa alueelle syntyy pahimmillaan useiden tuntien ensihoitovaje. On myös selvää, että niin sanotut ambulanssityhjiöt lisääntyvät tilanteessa, jossa potilaiden kuljetukset eri hoitopaikkojen välillä kestävät useita tunteja, jos jatkohoitopaikkoja ei ole kohtuullisen välimatkan päässä. Yöpäivystyksen siirtäminen näin pitkän matkan päähän merkitsee myös huomattavaa lisäystä Kelan korvaamien matkojen määrässä ja kustannuksissa.

Huolta herättää myös se, että Ivalossa kiirevastaanotto olisi viikonloppuisin avoinna lääkärille klo 10–16 (tai 18) ja arkisin klo 18 saakka, minkä jälkeen koko Lapin hyvinvointialueen tukena toimisi vain yksi etälääkäri sekä LKS/LPKS:n päivystykset. Etälääkärin tehtävänä olisi palvella koko Lapin aluetta, tukea päivystysapua, ensihoitoa ja sotekoordinaattoreja sekä toimia ammattilaisten konsulttina. Esityksessä ei kuitenkaan ole arvioita nykyisten päivystyksellisten yhteydenottojen määrästä. Tämä olisi välttämätöntä, jotta voidaan arvioida, onko realistista, että yksi etälääkäri kykenee vastaamaan koko alueen eli 21 kunnan tarpeisiin.

Utsjoella ei ole tarjolla yksityisiä terveystalouksia, joten valinnanmahdollisuutta yksityisen ja julkisen terveydenhuollon välillä ei ole. Tämä korostaa julkisen palveluverkon merkitystä ja sitä, että saavutettavuuden heikentyminen tarkoittaa monelle kuntalaiselle jopa hoidon tosiasiallista estymistä.

Epäselvät infektiot ja esimerkiksi vatsatautiin liittyvät potilaat muodostavat oman erityisen riskiryhmänsä. Ilman lääkärin tekemää kliinistä tutkimusta ja tarvittavia laboratoriokokeita ei ole mahdollista varmistaa diagnoosia tai arvioida sairauden vakavuutta. Näin ollen osa potilaista joudutaan lähettämään varmuuden vuoksi pitkälle matkalle Rovaniemelle, vaikka osa heistä olisi voitu hoitaa paikan päällä Ivalossa, jos lääkäri olisi ollut tavoitettavissa. Jos taas etälääkäri päättää jättää potilaan vuodeosastohoitoon, tilanne voi yllättäen pahentua ja vaarantaa potilaan hengen. Tämä kuormittaa paitsi potilaita myös ensihoitoa ja kuljetusresursseja.

Kyse ei ole pelkästään hallinnollisista muutoksista, vaan potilasturvallisuudesta ja yhdenvertaisuudesta. Pitkät etäisyydet, rajoitetut aukioloajat ja lääkäripalvelujen vähentyminen lisäävät riskiä, että hoito viivästyy tai jää kokonaan saamatta. Samalla kipujen ja huolen kanssa elävä ihminen joutuu matkustamaan useita satoja kilometrejä saadakseen perustason hoitoa. Tämä lisää kokemusta turvattomuudesta ja eriarvoisuudesta, erityisesti alueella, jossa välimatkat ovat poikkeuksellisen pitkät ja sääolosuhteet voivat vaikeuttaa liikkumista.

Haikka huolto- ja kriisivalmiuden kannalta

On tärkeää huomata, että Ivalon ympärivuorokautisen päivystyksen mahdollisessa lakkauttamisessa ei ole kyse vain Utsjoen ja Inarin alueen kuntalaisille pitenevistä matkoista, vaan myös viranomaisyhteistyön hankaloitumisesta. Ivalon terveyskeskus sijaitsee pohjoisimman Suomen kannalta keskeisellä paikalla, ja sen sijainti on alueen huoltovarmuuden ja kriisivalmiuden kannalta erityisen merkittävä.

Erilaisten valmius- ja varautumissuunnitelmien sekä viranomaisharjoitusten keskiössä on ollut sujuva viranomaisyhteistyö vuorokaudenajasta riippumatta. Ympärivuorokautisen päivystyksen mahdollisen lakkauttamisen vuoksi edessä olisi tilanne, jossa ensihoidon yksiköitä on lisättävä alueelle tai vahvistettava ennestään resurssipulasta kärsivää pelastuslaitoksen alaisuudessa toimivaa sopimuspalokuntien henkilöstöä.

Lisäksi on huomattava, että päivystyksen säilyttäminen Ivalossa ylläpitää paitsi paikallista hoitovalmiutta myös osaamista, jota ei voida ylläpitää pelkästään etäpalveluiden avulla. Ympärivuorokautinen päivystys varmistaa, että henkilöstöllä säilyvät tarvittavat kliiniset taidot, rutiinit ja kyky toimia nopeasti poikkeustilanteissa. Tämä osaamisen jatkuvuus on välttämätön myös Lapin alueen huoltovarmuuden ja kriisivalmiuden kannalta.

Pitkät etäisyydet, rajayhteys ja vaikeat sääolosuhteet edellyttävät, että pohjoisessa on riittävästi paikallista henkilöstöä, joka kykenee toimimaan itsenäisesti myös tilanteissa, joissa yhteydet etelämmäksi ovat katkenneet tai viiveellisiä. Jos päivystys siirretään kauas, menetetään samalla

alueellinen valmius vastata äkillisiin onnettomuuksiin, liikennevahinkoihin, monipotilastilanteisiin tai rajanylitysalueen terveysuhkiin.

Onkin aiheellista kysyä, onko Rajavartiolaitokselta, poliisilta tai Puolustusvoimilta pyydetty lausuntoa palveluverkkomuutosten vaikutuksista alueelliseen huoltovarmuuteen, kriisivalmiuteen ja poliisin tehtävien hoitoon.

Negatiivinen vaikutus kunnan matkailun kehittämiseen

Utsjoen kunta on viime vuosina panostanut merkittävästi matkailun kehittämiseen ja elinvoiman vahvistamiseen. Matkailu on kunnan tärkeimpiä elinkeinoja ja edellyttää toimivia ja turvallisia sosiaali- ja terveyspalveluja niin asukkaille kuin matkailijoillekin. Päivystyspalvelujen heikentäminen heikentäisi kunnan vetovoimaa ja turvallisuutta ja voisi vaikuttaa kielteisesti myös matkailun kehitykseen ja elinkeinoelämään laajemmin.

Muutokset vuodeosaston paikkalukuihin

Ivalon vuodeosaston paikkaluvun vähentäminen 20:stä 16:een 1.6.2026 alkaen on Utsjoen kunnan näkökulmasta erittäin huolestuttavaa. Päätos on ristiriidassa sen kanssa, että Tavoitetila 2030 -suunnitelman mukaan Ivalo on yksi viidestä jäljelle jäävästä vuodeosastopaikkakunnasta (Ivalo, Kittilä, Sodankylä, Rovaniemi ja Kemi). Esityksestä ei ilmene, millä perusteilla paikkamäärää vähennetään jo tässä vaiheessa, kun tulevaisuuden mallissa vuodeosastopaikkojen tarve nimenomaan kasvaa keskittämisen myötä.

Samanaikaisesti väestö ikääntyy ja hoivan tarve lisääntyy, vaikka kotiin annettavia palveluja tehostettaisiin. Kunta kysyy, onko kustannustehokasta vähentää vuodeosastopaikkoja juuri siellä, minne on tarkoitus keskittää koko pohjoisen alueen vuodeosastohoito. Etä- ja digipalveluiden hyödyntäminen on tervetullutta, mutta niiden varaan ei voida rakentaa palvelujen saavutettavuutta kaikissa tilanteissa.

Utsjoen kunta edellyttää selkeitä, laskelmiin perustuvia esityksiä ja selvitystä siitä, kuinka turvataan erikoissairaanhoidon paikat niitä tarvitseville ja vältetään tilanne, jossa erikoissairaanhoido ruuhkautuu, koska perusterveydenhuollon jatkohoitopaikkojen saatavuus on riittämätön.

Utsjoen kunnan alueella on edelleen laajoja katvealueita, ja palveluja tarvitseva väestö on pääosin ikääntyvää ja usein saamenkielistä, mikä rajoittaa digipalvelujen käyttömahdollisuuksia ja asettaa erityisiä vaatimuksia palvelujen saavutettavuudelle, kielitietoisuudelle ja kulttuuriselle mukautuvuudelle.

Suunnitellut palveluverkkomuutokset heikentävät saamenkielisiä ja kulttuurimukaisia palveluja

Ivalon terveyskeskuksessa on usein ollut mahdollista saada saamenkielistä ja kulttuurisesti saamelaisille soveltuvaa palvelua sekä perusterveydenhuollossa että päivystystilanteissa. Tämä on ollut merkittävä tekijä paitsi potilasturvallisuuden myös potilaan oikeuksien, luottamuksen ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Saamenkielisen ja kulttuurimukaisen hoidon saatavuus on erityisen tärkeää vanhemmalle väestölle ja niille potilaille, joiden suomen kielen taito on rajallinen tai jotka kykenevät kuvaamaan oireitaan täsmällisimmin omalla kielellään ja kulttuurisessa viitekehyksessään. Kulttuurimukainen hoito tarkoittaa myös sitä, että hoitohenkilökunta ymmärtää potilaan taustaa, perhe- ja yhteisösuhteita sekä hoitoon liittyviä arvoja ja käytäntöjä, mikä on keskeinen osa laadukasta ja turvallista hoitoa.

Vuodeosaston paikkamäärän vähentäminen Ivalossa heikentää väistämättä myös saamenkielisten ja kulttuurimukaisten palvelujen saatavuutta. Kun hoitohenkilöstöä vähennetään ja toimintoja keskitetään etelämmäksi, supistuu samalla saamenkielisen henkilöstön määrä ja vähenee mahdollisuus kohdata potilas hänen omalla kielellään ja kulttuuriaan ymmärtäen. Tämä ei ole vain kielellinen, vaan myös kulttuurinen ja potilasturvallisuuteen liittyvä ongelma: potilaan ja hoitohenkilökunnan välinen ymmärrys on olennainen osa oikeaa diagnoosia ja hoidon laatua.

Mikäli päivystys siirtyy Rovaniemelle, mahdollisuus saada hoitoa saamen kielellä ja kulttuurisesti asianmukaisella tavalla heikkenee olennaisesti. Rovaniemen päivystyksessä saamenkielistä ja saamelaiskulttuurin tuntevaa henkilöstöä on merkittävästi vähemmän, mikä käytännössä merkitsee sitä, että potilaan oikeus tulla ymmärretyksi omalla kielellään ja kulttuurisessa kontekstissaan toteutuisi jatkossa paljon harvemmin. Tämä heikentää hoidon laatua, lisää väärinymmärrysten riskiä ja voi viivästyttää diagnoosia tai hoitopäätöksiä.

Hyvinvointialue ei voi heikentää perusoikeuksia

Utsjoen kunta muistuttaa oikeuskanslerin ratkaisusta (OKV/3069/10/2024), jonka mukaan hyvinvointialue ei voi alijäämän kattamiseksi heikentää perusoikeuksiin kuuluvia sosiaali- ja terveyspalveluja. Budjettirajoitteet eivät oikeuta jättämään lakisääteisiä palveluja järjestämättä, ja valtiolla on viime kädessä vastuu rahoitusperiaatteen toteutumisesta. Mikäli rahoitus osoittautuu riittämättömäksi, hyvinvointialueen on ensisijaisesti haettava lisärahoitusta, ei supistettava palveluverkkoa perusoikeuksien vastaisesti.

Saamenkielisten ja kulttuurimukaisten palvelumahdollisuuksien kaventumisella on myös pitkäaikaisia vaikutuksia. Kielen ja kulttuurin huomioimisen väheneminen terveydenhuollossa heikentää palvelujärjestelmän luottamusta, vähentää kielellistä ja kulttuurista osaamista ja vaikeuttaa tulevaisuudessa saamenkielisen ja saamelaiskulttuurin tuntevan henkilöstön rekrytointia pohjoisessa – ja näin saamelaisalueen vetovoimaa kokonaisuudessaan.

Tämä kehitys on vastoin sekä Suomen perustuslaissa saamelaisille turvattuja kulttuurisia ja kielellisiä oikeuksia että saamen kielilain ja YK:n alkuperäiskansajulistuksen sisältöä ja tavoitteita. Se on myös ristiriidassa YK:n taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan yleissopimuksen (TSS-sopimus) mukaisen oikeuden kanssa saada kulttuurisesti asianmukaista terveydenhuoltoa. TSS-sopimuksen 12 artiklan mukaan jokaisella on oikeus nauttia parhaasta mahdollisesta fyysisestä ja henkisestä terveydentilasta. Tämä oikeus kattaa palvelujen saatavuuden, saavutettavuuden, laadun ja kulttuurisen hyväksyttävyyden. Käytännössä suunnitellut uudistukset murentavat pitkään rakennettua järjestelmää, joka on yhä paremmin pyrkinyt mahdollistamaan palvelujen saatavuuden alkuperäiskansan omalla kielellä ja kulttuuriperustaisesti.

Palveluverkkomuutokset vaikuttavat saamelaisten ihmisoikeuksien toteutumiseen

Utsjoen kunta katsoo, että Lapin hyvinvointialueen palveluverkkoon esitetyt muutokset on arvioitava tarkemmin saamelaisten ihmisoikeuksien näkökulmasta. Saamelaiset ovat alkuperäiskansa, ja Suomen valtiolla on erityinen velvollisuus turvata heidän kulttuuriset, kielelliset ja sosiaaliset oikeutensa perustuslain sekä kansainvälisten ihmisoikeussopimusten nojalla.

TSS-sopimusta tulkitsevan YK:n taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien komitean yleiskommentin nro 14 mukaan valtiolla on velvollisuus edistää jatkuvasti oikeuden parhaaseen mahdolliseen terveyteen toteutumista käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Samalla valtiolla on velvollisuus pidättäytyä toimenpiteistä, jotka heikentävät jo saavutettua oikeuksien tasoa, ellei kyse

ole välttämättömästä, tilapäisestä ja tarkoin perustellusta toimenpiteestä. Komitean mukaan kaikki tarkoituksellisesti heikentävät toimet edellyttävät, että valtio tai sen viranomaiset osoittavat tutkineensa ja arvioineensa kaikki muut, vähemmän rajoittavat vaihtoehdot. Lisäksi toimenpiteen on oltava välttämätön ja oikeasuhtainen, ja sen vaikutukset haavoittuvimpiin ryhmiin on minimoitava.

Komitea on korostanut, että valtiot eivät saa missään olosuhteissa alittaa terveysoikeuden vähimmäisydinsisältöä, johon kuuluu pääsy välttämättömiin terveyspalveluihin ilman syrjintää – myös maantieteellisesti syrjäisillä alueilla ja alkuperäiskansojen asuinalueilla. Alkuperäiskansoihin kuuluvilla on oikeus kulttuurisesti ja maantieteellisesti saavutettaviin terveyspalveluihin, ja valtioiden tulee välttää toimenpiteitä, jotka tosiasiallisesti heikentävät tätä saavutettavuutta.

Tämä ns. heikennyskielto on osa valtion välittömiä velvoitteita taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien toteuttamisessa. Heikennyskieltoa on sovellettava erityisen tiukasti silloin, kun toimenpiteet kohdistuvat haavoittuvassa asemassa oleviin väestöryhmiin, kuten saamelaisiin. Taloudelliset sopeutustoimet eivät vapauta hyvinvointialuetta tai valtiota näistä velvoitteista, vaan jokainen säästö päätös on perusteltava siten, että oikeus terveyteen ja yhdenvertainen palvelujen saatavuus toteutuvat myös alkuperäiskansojen asuttamilla alueilla.

Laskelmat puuttuvat

Vaikka Suomen valtion ja hyvinvointialueiden taloudellinen tilanne on tiukka ja säästöjen hakeminen tästä syystä ymmärrettävää, Utsjoen kunta katsoo, että Lapin hyvinvointialue ei ole esittänyt asianmukaisia perustelulaskelmia suunnitelmansa tueksi. Kunnan kanta on, että suunnitellut säästötoimet kohdistuvat suhteettomasti saamelaisväestöön. Pohjoisimman Lapin väestölle – erityisesti saamelaisalueella – palvelujen keskittäminen satojen kilometrien päähän merkitsee käytännössä oikeuden terveyteen tosiasiallista heikkenemistä, mikä ei ole TSS-sopimuksen mukaisesti hyväksyttävää.

Utsjoen kunnan näkökulmasta suunnitelman vaikutukset ovat vakavia. Ivalon vuodeosaston paikkaluvun vähentäminen 20:stä 16:een ja ympärivuorokautisen päivystyksen lakkauttaminen heikentävät pohjoisimman Lapin väestön – ja erityisesti saamelaisväestön – mahdollisuuksia saada kiireellistä ja ympärivuorokautista hoitoa kohtuullisen matkan päästä.

Tällaiset muutokset heikentävät sekä palvelujen saatavuutta että fyysistä saavutettavuutta, ja ne kohdistuvat epäsuhteisesti alueen asukkaisiin, joilla ei ole realistista vaihtoehtoa. Samalla kulttuurisesti ja kielellisesti hyväksyttävien palvelujen toteutuminen vaarantuu, kun saamenkielisten ja saamelaiskulttuurin tuntevien ammattilaisten palvelut keskittyvät pois saamelaisalueelta. Lisäksi sote-järjestämislaissa hyvinvointialueilta ja kunnilta edellytetty eri väestöryhmien terveyden ja hyvinvoinnin seuranta vaikeutuu, kun palveluja ajetaan alas saamelaisalueelta.

Johtopäätökset Laphan suunnitelmista supistaa palveluverkkoa

Utsjoen kunta katsoo, että nyt ehdotetut muutokset heikentävät potilasturvallisuutta ja palvelujen saavutettavuutta, vaarantavat alueellisen viranomaisyhteistyön ja kriisivalmiuden, lisäävät ensihoidon vasteaikoja ja kustannuksia sekä jättävät huomioimatta saamelaisten kotiseutualueen erityispiirteet ja saamelaisten oikeudet.

Toimiminen saamelaisten kotiseutualueella ja oikeus saada palveluja omalla äidinkielellä on perustuslaissa turvattu, ja se tulee arvioida huolellisesti alueen palveluja tarkasteltaessa. Oikeus kulttuurisesti ja kielellisesti asianmukaisiin palveluihin on myös olennainen osa oikeutta parhaaseen

mahdolliseen terveyteen YK:n taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan yleissopimuksen (TSS-sopimus) 12 artiklan mukaisesti.

Utsjoen kunta painottaa, että toiminnan uudelleenorganisoinnin perustaksi tarvitaan paikallistuntemusta ja laskelmiin perustuvaa valmistelua. Lausuntopyynnön liitteissä ei ole esitetty, mihin laskennallisiin perusteisiin ehdotetut muutokset – kuten vuodeosastopaikkojen vähennykset ja päivystyksen lakkauttaminen – pohjautuvat. Kunta ei ole saanut nähtäväkseen yhtään sellaista laskelmaa, joka osoittaisi, kuinka paljon todellisia säästöjä esityksillä saavutetaan tai millaisia lisäkustannuksia syntyy pitkien kuljetusetäisyyksien, erikoissairaanhoidon ruuhkautumisen ja potilassiirtojen lisääntymisen vuoksi.

Paineen alla tehtävät lyhytnäköiset ratkaisut voivat muodostua pitkällä aikavälillä kustannustehottomiksi ja palvelujen yhdenvertaisuutta heikentäviksi. Tilanteessa, jossa oikeuksien taso heikentyy, hyvinvointialueen – ja viime kädessä valtion – tulee ennen päätöksentekoa osoittaa tutkineensa kaikki muut, vähemmän rajoittavat vaihtoehdot, ja perustella, miksi heikentävä toimi on välttämätön, tilapäinen ja oikeasuhtainen. Lisäksi on arvioitava toimenpiteiden vaikutukset haavoittuvimpiin väestöryhmiin ja minimoitava haitat sekä varmistettava, ettei oikeuden terveyteen vähimmäistaso alitu.

Edellä mainituista syistä kunta edellyttää, että ennen päätöksiä

- **laaditaan perustellut ja läpinäkyvät laskelmat säästöjen ja kustannusvaikutusten arvioimiseksi,**
- **tehdään ihmisoikeus- ja yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi, joka kattaa potilasturvallisuuden ja saamelaisväestön oikeudet, sekä**
- **turvataan riittävät resurssit ensihoidon, kriisivalmiuden ja saamenkielisten palvelujen varmistamiseksi.**

Vaikka Suomen valtion ja hyvinvointialueiden taloudellinen tilanne on tiukka, Utsjoen kunta katsoo, että suunnitellut säästötoimet kohdistuvat kaikkien Suomen pohjoisimmassa kunnassa asuvien, mutta erityisen suhteettomasti saamelaisväestöön, joka elää maantieteellisesti syrjäisellä alueella ja on jo lähtökohtaisesti haavoittuvammassa asemassa palvelujen saavutettavuuden suhteen. Ilman edellä mainittuja arviointeja ja perusteluita esitetyt muutokset voivat muodostua Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden sekä perustuslain 22 §:n velvoitteen (julkisen vallan velvollisuus turvata perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen) vastaisiksi.

Loppujen lopuksi, jos palveluverkon supistamiselle esitetään edellä mainitut perustelut, Utsjoen kunta on valmis neuvottelemaan vähemmän potilasturvallisuutta vaarantavista vaihtoehdoista.